

■ Boldog községben Magyarhonról Az eltartottak országa

A kormányzat tisztában van azzal, hogy a családok többsége nehéz anyagi körülmények között él, ám a jelenlegi gazdasági helyzetben meg kellett hoznia a megszorító intézkedéseket – jelentette ki Szabó György népjóléti miniszter a Heves megyei Boldog községben tartott tanácskozáson.

A 3700 lakosú település egyike azoknak a községeknek, amelyek lélekszáma folyamatosan emelkedik; lakóinak csaknem 25 százaléka 18 éven aluli és 54 olyan család él Boldogon akik 3, vagy több gyermeket nevelnek.

A népjóléti miniszter elmondta, hogy Németországban Olaszországban, Lengyelországban és Magyarországon elvégeztek egy felmérést, választ keresve arra a kérdésre: mi a legfőbb érték az életben.

A magyar válaszadók 94 százaléka azt a választ adta, hogy a család; a többi államban a megkérdezettek 71-91 százaléka válaszolt hasonlóan. Mindennek ismeretében adódik a kérdés; hogyan nyúlhatott hozzá a magyar kormány a családi juttatásokhoz? Az okokról szólva Szabó György hangsúlyozta: az elmúlt 3 évben egy-millióval csökkent az aktív keresők száma, és az 1990-évi 80-nal szemben, mára már 122 eltartott jut 100 produktív dolgozóra; ennek következménye, hogy 4 év alatt 20 milliárdról 30 milliárd dollárra nőtt az államadósság. Ebben a helyzetben két lehetősége volt a kormányzatnak, vagy a „bankóprés”, amely inflációt gerjeszt, vagy csökkenti a szociális kiadásokat. A kormány az utóbbit választotta, hiszen az infláció éppen azokat a családokat sújtaná, amelyek nem képesek értékmegőrző befektetésekre, így fokozottabban ki vannak szolgáltatva az áremelkedéseknek.

■ Nemzetközi katonai ellenőrcsoport érkezett Magyarországra az európai hagyományos fegyveres erőkről szóló szerződés keretében. A német vezetésű – német, francia, olasz és spanyol ellenőrökből álló – csoport ma ellenőrzi a fegyver-

Katonai ellenőrök Szabadszálláson

zet és a harci technikai eszközök álló – csoport ma ellenőrzi a fegyver-

■ Ötezer nappali hallgatót keresnek Megalapozatlan adatok?

A Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete (FDSZ) nem fogadja el a kormány múlt heti határozatát, amely szerint a felsőoktatási intézményekben augusztus végéig 15 százalékos létszámleépítést kell végrehajtani. A szakszervezet szerint megalapozatlanok a döntéshozatalhoz felhasznált adatok és számítások. Ezért az FDSZ arra kéri a kormányt, hogy a határozat végrehajtását mindaddig függeszse fel, ameddig nincsenek szakmailag alátámasztott adatok a hazai felsőoktatás hallgató-oktató arányairól. Erről Kis Papp László, az érdekképviselet elnöke tájéko-

tatta az újságírókat azt követően, hogy a szakszervezet vezetőit – saját kérésükre – fogadta Fodor Gábor művelődési miniszter. Kis Papp László beszámolt arról is: egyetértettek a miniszterrel abban, hogy célszerű lenne növelni a hallgatói létszámot az egyetemeken és főiskolákon. Ezzel összefüggésben megjegyezte: a Magyar Rektori Konferencia korábbi állásfoglalásával ellentétben készek támogatni azt az elgondolást, hogy az idénre tervezett 35 ezerhez képest további 5-6 ezerrel növeljék a nappali tagozatos hallgatók számát.

■ Dr. Mészáros Rezső, a József Attila Tudományegyetem rektora kissé ingerülten közölte, hogy egyelőre semmi mondanivalója nincs, mert semmiféle konkrét információval nem rendelkezik: milyen arányú lesz – ha lesz – a létszámleépítés. Azért a feltételes mód, mert akár meg is úszhatja a JATE, hiszen a kívánthoz jobban közelít a hallgató-oktató arány, mint az országos átlagban. Az egyes karokon előfordulhatnak más arányok (aránytalanságok), de ez a tudományágak oktatásának speciális jellegéből is következhet. A rektor szerint teljesen fölösleges konkrét információk nélkül beszélni a témáról, mert ez semmi másra nem jó, mint riadalomkeltésre.

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem titkára, dr. Dombi György is azt közölte, hogy semmiféle hivatalos levelet nem kaptak még a létszámleépítésről. A Bokros-program megjelenése után adatokat kért a minisztérium: mekkora az oktatók „leterheltsége”? Ezeknek a soráról sincsenek információk. Az egyetemen persze szóbeszéd tárgya a leépítés, és folyik egy belső felkészülés is: az egyetemi tanács a kari tanácsokkal és a szakszervezetekkel

■ Zenekar – tuba nélkül?

Várákózó állásban a szegedi oktatók

Tömeges elbocsátásokról cikkeznek az újságok és minisztériumokból megszerzett papírokra hivatkozva a legkülönbözőbb adatokat és grafikonokat közlik a felsőoktatás mutatóiról. Dr. Papp Lajos megbízott helyettes államtitkár (a felsőoktatást hátrányosan érintő Bokros-intézkedések miatt lemondott szegedi professzor, dr. Csirik János utóda a poszton) vizsgálatokra hivatkozik, melyek kimutatták, hogy nemzetközi összehasonlításban a magyar felsőoktatás pazarlónak minősül a munkaerő felhasználása tekintetében. Ez egyszerűsítve azt jelenti, hogy egy oktató átlagosan kevesebb hallgatót oktat, mint Nyugat-Európában. A kormány döntése előtt azt igyekeztünk felderíteni, hogy a szegedi felsőoktatási intézményekben mire számítanak és mire nem – a létszámleépítésekkel kapcsolatban.

helyettese, Illés Mihály viszont okkal aggódik: amennyiben az 50 százalékos létszámleépítési tervet fogadja el a kormány, ezen a főiskolán a tanárok 26 százaléktól kell megválni. A művészeti képzésben a nagyarányú létszámleépítés a minőség nagymértvű romlását okozhatja. De érdekes lesz az a szituáció is, amikor mondjuk az ún. kishangszerek, mint például a tuba – amelyből csak

egy kell a zenekarba, de az az egy kell – tanárát elbocsátják, mert nincs tizenegy, csak négy tanítványa... Vagy az is, ha meg kell válni a tapasztalet, a személyiségével is ható nyugdíjas művésztől, aki világhírű előadókat tanított – csak azért, mert a leépítéseknek általában a nyugdíjaskorúak jönnek először számításba...

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán 286 oktatói állás

van, ebből 18 pillanatnyilag nincs betöltve, óraadókat alkalmaznak. Ha ezután ezt nem tudják megtenni, a főállású oktatók karnak kell ellátni azokat a feladatokat is, amelyeket eddig az óraadó tanárok végeztek – tudtuk meg dr. Marsi Zoltántól, a főiskola gazdasági igazgatójától.

A Kertészeti Egyetem kara, a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola vezetése évek óta szisztematikusan dolgozik azon, hogy az európai norma szerint „álljon be” az oktatói-hallgatói arány. Az európai norma persze roppant tág fogalom (általában azt értik rajta, hogy egy tanár 10 hallgatót oktat), ezért a Főigazgatói Konferencia (és a rektorokat összefogó Rektori Konferencia is) megpróbálta karonként és szakonként is megállapítani a kívánatos ará-

	Egyetem	Főiskola	Összesen
Nappali hallgató/főállású oktató	5,93	9,33	6,99
Egyenértékű hallgató/főállású oktató	6,19	10,46	7,52
Összes oktató/részfogl. oktató	9,54	14,85	10,69

Sulyok Erzsébet

Házaspár – kilátással. (Fotó: Révész Róbert)

■ Itt mindig tekintettel kell lenni másokra. Sohasem lehetünk magunkban – érzékelteti barakk-életük lényegét a várandós asszony. – Mégis nagy segítséget jelent, hogy itt lakhatunk – vált „hivatalosabb” hangra Jankó Györgyné, Zsuzsa. – Júliusban lesz 7 éve, hogy itt szobát kaptunk. A mai napig is csak jelképes összeget, 1700 forintot kell fizetni a szállásért. Dolgoztam a kendergyárban, a tejiparban, most gyeden vagyok. A férjem a vasöntődében dolgozott, most alkalmi munkákat vállal. Nem is tudom, mi lett volna velünk, ha nincs ez... Az biztos, albérlésben kevesebb gyere-
künk születik – simtí végig domborodó hasán Zsuzsa, aki Szandra, Kitti, Laura és Kinga után ötödik gyermeküket várja.

– Nem terveztük, egymás után jöttek a gyerekek – mosolyodik el. De ez csak egy villanás. Komoran, maga elé meredve folytatja: – Kilencéves koromban haltak meg a szüleim. Az egyetlen öcsémtől elszakítottak... A miskolci nevelőotthonokban nőttem föl... Mikor a tanulást abbahagytam, Szegedre kértem magam. Azelőtt soha nem jártam itt, nem ismertem senkit. Úgy voltam vele: ebben a városban új életet kezdek, anélkül, hogy megbírálnának... A férjem a testvéreivel együtt került nevelőotthonba. De aztán ők is ide-oda hányódtak. Ezért hát segítségért hozzájuk sem fordulhatunk...

Egyedül vannak. Nagyon egyedül. Pedig most elkélne a

■ Az ötgyerekes anya nem tervez, vár Kiűzetés a barakkparadicsomból

Mondd, mit érlel...? (Fotó: Révész Róbert)

segítség! Lakat kerül az „Ifjúsági Otthonra”.

A megszorító intézkedések előszeleként az állam úgy határozott: a gondoskodására bízott, de nagykorúvá vált egyének támogatására az eddigieknél kevesebbet költ. Csak 24 éves korig és csakis azoknak ad támogatást, akik kiskorú állami gondozottból nagykorúak lettek, de 8400 forintnál kevesebb önálló jövedelemből vegetálnak. Ezen állami alapállás láttán a megyei, de a városi önkormányzat sem ad pénzt a nagykorú állami gondozottak barakk-otthonának fenntartására. Így hát a lakóknak június végéig el kell hagyniuk az épületet. De több családhoz hasonlóan Zsu-

záék számára is kérdés: hova menjenek a barakkból?

– Nem volt, aki megtanítson arra, hogy a pénzre vigyázni kell és takarékoskodással szaporítani is lehet. Amikor a 18. évemet betöltöttem, odaadták az árvaságból összegyűlt „hozományt”. Nem fogtam én föl, hogy az nagy összeg. Vásároltam. Ezt is, azt is. Meg aztán az ismerősök „rájártak” az emberre. Gyorsan elolvadt az örökségem. A lakásigénylést is azért vettük ki, mert nagyon kellett a vele járó letét. Most bizakodunk. Őt gyerekekkel nem kerülünk az utcára...

Tanyavásárlásra ösztönöznék a nagy családot a szegedi önkormányzat. De Zsuzsáék minden ingatlanközvetítő meg-

zetik: 500 ezerért vennének egy tanyát, de közel legyen a városhoz vagy egy faluhoz, mert dolgozni járnának, mert gyakran kell orvoshoz vinni a gyerekeket. A szociális ügyekért felelős alpolgármesternél már másodszor kilincseltek. Szép szavak kíséretében megkapták egy szükséglakás címet. De tegnap, amikor megnézték volna, kiderült: már foglalt, önkényes beköltözők lakják.

Hát várnak. A nagycsaládok napján a nagy családok hétvégi tüntetéséről szóló híreket hallgatják. Számolgtak, a Bokros-féle csomagból nekik – szerencsére – semmi sem jut. Őket már ezek az intézkedések se terelhetik a jelenleginél nehezebb helyzetbe. Várnak. Tervezni nem mernek... Zsuzsa titokban tán elképze-
li, saját konyhájában mindennap főzne. A gyerek-szobában mindenkinek saját ágya lenne. Ha az ötödik is cseperedik, munkát vállalna ő is. A lányokat jófajta szakmákra taníttatná. Ők majd nem bolyognak anyátlanul, a nagyvilágban. Ők már nem lesznek családi háttér nélküli... Zsuzsa nem tervez. Annyit tud: míg ő megcsinálja a hétvégi nagymosást és takarítást, a gyerekek pecázni kísérik Gyurit...

Újszászi Ilona

nyokat. A testület jelenlegi elnöke éppen a szegedi főiskola főigazgatója, dr. Dinya László – őt azonban nem tudtuk elérni. Az intézmény gazdasági igazgatója, dr. Török János elmondta, hogy a SZÉF-en most átlagosan 10 hallgatót oktat egy tanár, vagyis nem számítanak arra, hogy bárkit el kell bocsátani. (A pesti egyetemen, amelyhez a szegedi kar tartozik, 78 oktatótól kellene már az idén megválni – ha a kívánt arány elérését két lépésben képzeljük el, hiszen ez csak a fele az elbocsátandóknak!)

Dr. Dinya László korábban rendelkezésünkre bocsátotta azokat az adatokat, amelyek az állami felsőoktatási intézmények (24 egyetem és 30 főiskola) 1994/95-ös létszám-mutatói alapján számított arányokat tükrözik. Alábbi táblázatunkban az „egyenértékű hallgató” megjelölés azt jelenti, hogy a nappali tagozatos hallgatók mellett az esti és a levelező tagozatok létszámának egynegyedét is figyelembe vettük az arány kiszámításánál.